

Några ord om bilders storlek och format.

Att spara om och anpassa bildmaterial för att säkerställa kvalitet i olika sammanhang är nödvändigt och viktigt. Som grafisk formgivare behöver man goda kunskaper kring bildtyper och bilders egenskaper för att kunna skräddarsy och optimera det grafiska materialet.

Det är många faktorer som påverkar bilders storlek. När man talar om storlek kan det både handla om bildens dimensioner/format (i mm eller pixlar) och bildfilens "vikt" (i kB/MB). Även upplösningen - hur tätt bildpunkterna sitter - påverkar storlek och kvalitet. Alltför stora och tunga bilder ger kanske inte alls ökad kvalitet, utan gör enbart filen svår att hantera och distribuera. Ett bildmaterial i alltför liten storlek (och för låg upplösning) ger ett suddigt och pixligt resultat.

När upplösningen ändras påverkas också storleken på bilden. Lägg lite extra tid på att experimentera med bilder - testa olika bildformat, storlekar och kvalitéer. Skriv gärna ut bilder och exportera för skärmvisning och jämför olika varianter.

GIF (Graphics Interchange Format) är ett bildformat som kan hantera upp till 256 färger. GIF är väldigt bra på att hantera text och illustrationer med få färger och stor kontrast (tydliga konturer). GIF är inte lämpligt för fotografiska bilder som innehåller många färgskiftningar och nyanser (betydligt fler än 256). GIF använder sig av icke-förstörande komprimering - all information finns kvar bilden även om filstorleken minskats. Innehåller din bild text så bör du med fördel välja GIF eller PNG. GIF har stöd för genomskinlighet vilket gör att ytor kan göras transparenta (det är inte möjligt med JPEG). GIF är som sagt ett komprimerat filformat lämpligt för skärmvisning, illustrationer som ska till tryck bör vara vektorgrafik - exportera bilden till EPS.

PNG (Portable Network Graphics) är ett nyare bildformat än JPEG och GIF. Det finns tre typer av PNG-bilder: PNG-8, som hanterar upp till 256 färger, PNG-24, som hanterar upp till 16,8 miljoner färger och PNG-32 som hanterar upp till 16,8 miljoner färger. PNG hanterar transparens väldigt bra (ännu bättre än GIF) och stödjer alfatransparens - dvs att på valda ytor kan väljas grad av transparens, hur mycket av bakgrunden som ska synas genom en yta. Man kan få bilder att smälta samman och även skapa realistiska skuggeffekter tack vare denna avancerade funktionalitet.

PNG är ganska bra på att hantera fotografier (kanske inte lika bra som jpg). Det blir inte blir någon informationsförlust när en PNG-bild komprimeras - detta innebär att bildens filstorlek inte kan krympa lika mycket jämfört med JPEG. Om filstorleken måste hållas nere så är det alltså bättre att använda sig av JPEG. En annan liten nackdel med PNG är att vissa äldre webbläsare och e-postklienter inte stöder formatet, det fungerar dock väl i alla nyare versioner.

JPEG eller JPG (Joint Photographic Experts Group) är ett format som är optimerat för fotografiska bilder. En JPEG-bild kan innehålla upp till 16,8 miljoner färger, så antal nyanser som den kan visa av en och samma färg är oerhört många. Bildformatet har också en väldigt effektiv komprimering, så filstorleken kan ofta krympas väldigt mycket utan att kvaliteten drabbas på ett synligt sätt.

JPEG använder förstörande komprimeringsteknik så det finns dock en gräns då bildens kvalitet blir tydligt sämre och "pixlig". Välj rätt upplösning/kvalitet för det sammanhang som bilden ska visas i. Bilder för en skärmpresentation kan komprimeras mycket, medan ett underlag som ska till tryck har stora krav på hög bildkvalitet. Den rekommenderade upplösningen för tryck är 300 ppi.

Montera inte in en jättestor bild och skala ner den inne på sidan i dokumentet. Alla MB finns ändå kvar och bilden väger lika mycket. Spara istället om bilden i rätt format och upplösning som passar sammanhanget.

jpg, 300ppi, 533kB, 4x6cm

jpg, 300ppi, 6,9MB, 26x39cm

jpg, 300ppi - 2,0MB
10x15 cm

jpg, 200ppi - 1,2MB
10x15cm

jpg, 300ppi - 1,2MB
6,67x10cm

Om bildmaterialet ska lämnas till tryck behöver det vara högupplöst, ibland kan det dock räcka med 150-200 ppi om man behöver ha ner filstorleken eller om man behöver töja bilden för att den ska räcka till i storlek (cm), till exempel till en stor roll-up.

jpg, kvalitet 100% 260kB

jpg, kvalitet 20% 43kB

beskuren jpg, kvalitet 20%
11kB

Bilder för skärmvisning kan komprimeras hårt utan att de tappar synlig kvalitet. Kravet på upplösning ligger enbart på 72-96 dpi (i allmänhet). Kanske bilden ska beskäras? Gör alla nödvändiga justeringar i ett bildbehandlingsprogram för att träna in ett bra arbetssätt.

Checklista

- ✓ Välj rätt format, upplösning och beskärning efter sammanhang.
- ✓ Spara gärna om samma bild i flera versioner för ökad flexibilitet/användning.
- ✓ En presentation som ska visas på skärm kan sparas ut som en pdf i "minsta filstorlek".
- ✓ Jämför bilders filstorlek i olika filformat och reflektera. Välj lämpligt filformat efter vad bilden föreställer. Enkla skisser och logotyper behandlas inte likadant som fotografier.
- ✓ Beskär och finjustera bilder i ett bildbehandlingsprogram för att behålla kontroll över resultatet.